

Regionalna geografija Afrike

12.

Bjelokosna Obala (Republique de
Côte d'Ivoire)

Površina: 322 462 km²

Broj stanovnika: 22,8 milijuna
(2014.)

Glavni grad: Yamoussoukro
(upravno središte)

- Smještena je na zapadu Afrike na obali Gvinejskog zaljeva; graniči na sjeveru s Malijem i Burkinom Faso, na zapadu s Liberijom i Gvinejom te na istoku s Ganom.
- Od stjecanja neovisnosti do 1986. imala je dva službena imena: **Côte d'Ivoire** i **Ivory Coast**, od tada je službeno ime **Côte d'Ivoire**.

Geografski položaj Bjelokosne Obale
na afričkom kontinentu

Izvor: <http://www.lahistoriaconmapas.com/atlas/africa+map/ivory-coast-africa-map.htm>

Bjelokosna Obala i susjedne zemlje

Izvor: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html>

Prirodna osnova

- Zemljište se postupno izdiže od obale prema unutrašnjosti, osobito prema NW gdje izbijaju ogranci **Gvinejskog gorja** (Mt. Nimba 1752 m). U geološkoj građi prevladavaju stijene pretkambrija.
- Obalna zona je niska s lagunama (Ebrie, Lahou), pjeskovita je i slabo razvedena, jedino je na zapadu nešto strmija i izložena djelovanju valova; dugačka je oko 515 km.
- Luka **Abidjan** razvila se nakon 1950. godine kada je probijen kanal između lagune **Ebrie** i otvorenog mora.

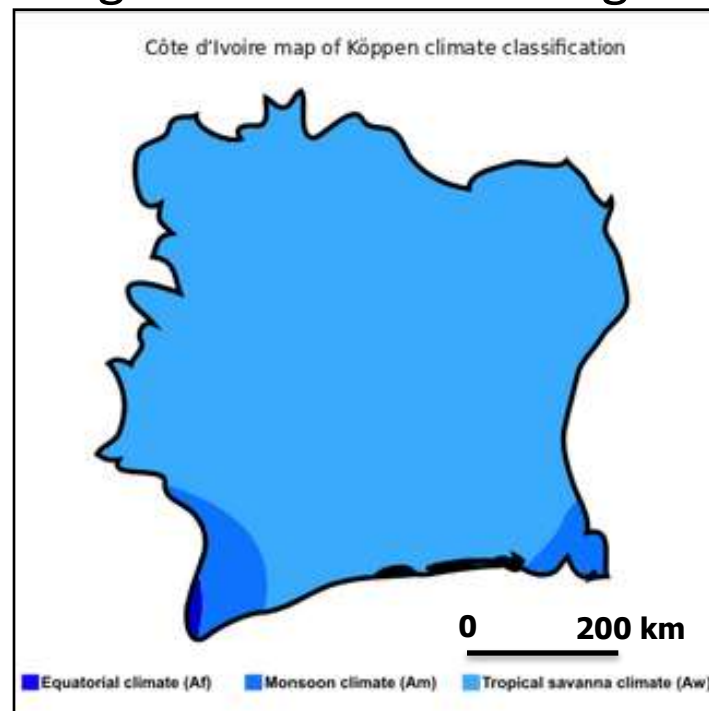
Klima

- Južna polovica zemlje ima vlažnu monsunsku klimu s od 1500 do 2500 mm oborina (Am tip po Köppenu), dok je središnji dio suši (prijelaz prema Aw tipu). Abidjan oko 2000 mm oborina.
- U unutrašnjosti NW dio zemlje ima oko 2000 mm oborina (Gvinejsko gorje), a istočni je suši i ima oko 1500 mm oborina godišnje.
- Temperature su ujednačene tijekom čitave godine i kreću se uglavnom između 23 °C i 27 °C.

Izvor: <https://www.cia.gov/>

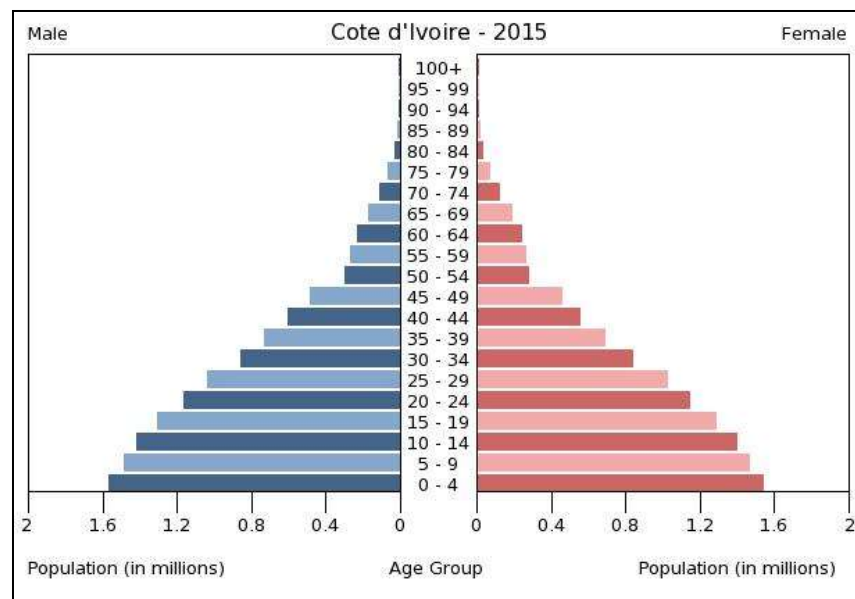
[library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html)

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Ivory_Coast

Stanovništvo

- 60 etničkih grupa: Akan (32 %), Gur, Bete, Kru, Malinke, Mande, Senufo, Lobi.
- Religijska struktura: 38,7 % kršćana (podjednako katolici i protestanti); muslimani 40,2 %; ostalo su tradicionalna vjerovanja. Muslimani naseljavaju uglavnom sjeverni dio zemlje.
- Broj stanovnika u naglom je porastu: oko 2 % godišnje; natalitet 3 %, mortalitet 1 %
- Očekivano trajanje života; muškarci oko 57 godina, žene 59 godina.
- 460 000 ljudi s HIV/AIDS-om (3,5 % odrasle populacije).
- Dobna struktura: <15 g. 38 %; 15 – 65 g. 59 %; >65 g. 3 %.
- 54,2 % urbanog stanovništva.

Izvor: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html>

Gradovi

- Najveći grad je Abidjan s oko 4 milijuna stanovnika, do 1983. bio je glavni grad, te godine za glavni grad određen je Yamoussoukro u središnjem dijelu zemlje (o. milijun st., 2014.).
- Novi glavni grad postao je upravno središte zemlje, Abidjan je zadržao neke funkcije (zakonodavstvo i veleposlanstva).
- Ostali veći gradovi: Bouake (800 000 st.); Daloa (215 000 st.); Korhogo (175 000 st.)

Izvor: <https://www.cia.gov/>

[library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html)

Panorama Abidjana,
najvećeg grada Obale Bjelokosti

Izvor: <http://www.metropolis.org/members/abidjan>

Gospodarstvo

- Pretežno poljoprivredna zemlja, poljoprivreda zapošljava oko 68 % stanovništva. Od 1980. g. počinje vađenje nafte na *offshore* bušotinama ispred obale.
- Bjelokosna Obala jedan je od najvećih proizvođača kaka (1 milijun t izvoza) i kave. Na plantažama se uzgajaju banane i ananas koji se uglavnom izvoze u EU. U većim količinama uzgaja se i kasava, kukuruz i riža.
- Šumarstvo je važna gospodarska grana; sječe se uglavnom kvalitetno tropsko drvo za izvoz (mahagonj i ebanovina); oko 12 mil. m³ godišnje.
- Visoke cijene kaka, kave i drveta omogućile su gospodarski rast do 1980-ih godina, od tada one padaju pa je i rast gospodarstva usporen.

- BDP (PPP): 78 milijardi USD (2015.)
- Stopa porasta: 8,2 % (2015.)
- Struktura BDP-a:
  - I. 26,3 %;
  - II. 21,3 %;
  - III. 52,4 %
- *Per capita*: 3400 USD.
- 42 % stanovništva ispod granice siromaštva.
- Nagli porast BDP-a posljedica je pojačanih stranih ulaganja nakon završetka unutrašnjih nemira i sukoba 2011. godine.
- Ograničen uspjeh diverzifikacije gospodarstva; ovisnost o kretanju cijena poljoprivrednih proizvoda (kakaa, kave, palminog ulja) na svjetskom tržištu.

Rudarstvo i industrija

- Nafta je najvažniji rudarski proizvod; vadi se na bušotinama ispred obale (1,8 mil. t godišnje). Osim nafte vade se i dijamanti te zlato u manjoj količini. U blizini Bangaloe otkrivena su nalazišta Fe rude.
- U industriji prevladavaju manji pogoni za primarnu obradu sirovina; proizvodnja tekstila, prehrambenih proizvoda, drvne građe, naftnih derivata, cementa itd.
- HE na rijekama **Bia** i **Bandama** proizvode oko 40 % električne energije.
- Industrija zapošljava oko 16 % radne snage i ostvaruje 20 % BDP-a.

Promet i trgovina

- Razvijen lučki promet; Abidjan oko 10 mil. t prometa godišnje, željeznicom je povezan s Ougagadougouom u Burkini Faso; nova luka je San Pedro, povezan je željeznicom s Malijem.
- Ukupna dužina željezničkih pruga je 660 km.
- Od oko 80 000 km cesta tek 6500 km ima tvrdu podlogu.
- Vrijednost izvoza 2015. g. bila je 11,9 mlrd. USD, a uvoza 9,1 mlrd. USD. Glavni trgovački partneri su Gana, Francuska, SAD, Nigerija, Kina, ostale zemlje EU. Izvozi se drvo, kava, kakao i nafta.

Nova luka San Pedro

Izvor: <http://www.afritramp.eu/afritramp/ports-description-cote-divoire>

Plan luke Abidjan

Izvor: <http://www.burkinaphonebook.com/en-US/t/PORT-AUTONOME-DABIDJAN>

Povijesno-geografski osvrt

- U pretkolonijalnom razdoblju glavno središte bio je grad *Kong* na sjevernom dijelu zemlje; trgovalo se uglavnom tropskim proizvodima s juga i solju sa sjevera.
- Europski interes počinje kasno zbog močvarne i nepristupačne obale, slabe naseljenosti i male količine zlata i ostalih Europljanima zanimljivih proizvoda.
- Francuski brodovi posjećuju ove obale u 17. st., ali se ne prodire u unutrašnjost; prve stalne utvrde izgrađene su tek polovicom 19. st.
- Godine 1889. Francuzi obalnoj zoni daju naziv Bjelokosna Obala; 1893. proglašavaju je kolonijom.

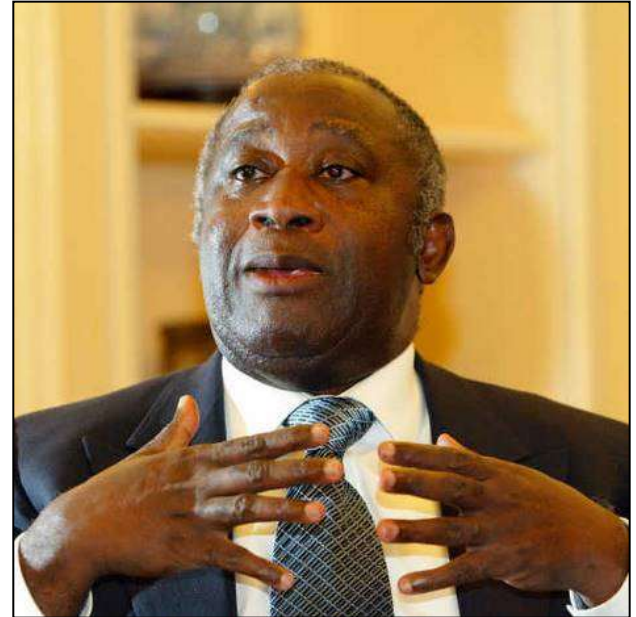
- Bjelokosna Obala postaje nezavisnom državom 1960. Prvi predsjednik bio je **Felix Houphouet-Boigny** koji je državom vladao sve do 1993.
- Dugi niz godina Bjelokosna Obala bila je primjer stabilne afričke države s time da je najveći gospodarski rast doživjela 1970-ih godina.
- 1990-ih godina sigurnosno stanje pokvarilo se zbog građanskog rata u susjednoj Liberiji; 300 000 izbjeglica utočište je našlo u Obali Bjelokosti. Snažne su i suprotnosti između sjevera i juga zemlje (sl. kao u Nigeriji).
- Krajem 1999. godine vojska je izvršila državni udar.

Felix Houphouet-Boigny,
Prvi predsjednik Obale Bjelokosti
1960.-1993.

Izvor https://en.wikipedia.org/wiki/F%C3%A9lix_Houphou%C3%ABt-Boigny

- Godine 2000. održani su predsjednički izbori pod nadzorom vojske na kojima je pobijedio **Laurent Gbago**.
- Godine 2002. započeo je građanski rat između vladinih snaga i pobunjenih dijelova vojske koji su svoje uporište imali na sjeveru zemlje.
- Vojna intervencija Francuske.
- Godine 2003. uspostavljena je vlada nacionalnog jedinstva.
- 2004. iznova izbijaju sukobi između pobunjenika i vladinih snaga; 2007. potpisan konačni mirovni sporazum u **Ouagadougou (Burkina Faso)**.

Laurent Gbago

Izvor: <http://alchetron.com/Laurent-Gbagbo-562622-W>

- Novi predsjednički izbori trebali su biti održani još 2005., ali ih je Gbago nekoliko puta odgađao.
- Izbori održani krajem 2010. Pobjeda oporbenog kandidata **Alassane Ouattara**. Gbago je odbio odstupiti, izbijaju novi sukobi. Gbaga podupire kršćanski jug, Ouattaru muslimanski sjever.
- Međunarodna zajednica priznaje Ouattaru kao novog predsjednika.
- Gbago uhićen u travnju 2011.; sproveden u Haag gdje čeka suđenje za zločine protiv čovječnosti.
- Nekoliko tisuća UN-ovih i nekoliko stotina francuskih vojnika nalaze se i dalje u Obali Bjelokosti.